

Щодо питання про дату і місце народження генерала УПА Романа Шухевича

Андрій Сова

Упродовж останніх років увага істориків в Україні та за її межами була, значною мірою, прикута до досліджень історії Організації Українських Націоналістів та Української Повстанської Армії. У цьому контексті значний науковий інтерес викликає життєвий шлях і суспільно-політична діяльність активного діяча Української Військової Організації, Організації Українських Націоналістів, Головного Командира та генерал-хорунжого Української Повстанської Армії Романа Шухевича. Від часу його загибелі пройшло вже понад 60 років, і за цей період історіографія поповнилася значною кількістю присвячених його особі праць. На сьогодні ми вже маємо значну за обсягом науково-популярну, публіцистичну та краєзнавчу літературу, яка висвітлює життєвий шлях Романа Шухевича¹. Однак у багатьох із видань фігурують невірні дата та місце народження.

Проведений детальний аналіз показав, що помилка вкралася із спогадів Омеляна-Семена Волосянського. Тож коротко про нього. Народився О.-С. Волосянський 2 серпня 1908 року у с. Терло, в сім'ї священика. 1912 року здав матуру (іспит зрілості) в українській державній чоловічій гімназії у Перемишлі. В роки Першої світової війни служив у Легіоні УСС, а у міжвоєнний період працював приватним підприємцем у Львові. Помер у квітні 1959 року у США². Омелян-Семен Волосянський під псевдонімом «Семен Байдович» опублікував спогади про Романа Шухевича під назвою «Краковець, місце народження Т. Чупринки»³. Для наочної демонстрації наведемо кілька обширніших цитат із них. Волосянський писав: «З приводу героїської смерті сл[авної] п[ам'яті] Генерала Тараса Чупринки⁴ мов на фільмовій ленті віднови-

лися у моїй уяві спомини давно минулих літ, спомини з пережитих мною юнацьких років у містечку Краківці⁵, Яворівського повіту, в тому містечку, де родився і провів свої дитячі роки сл[авної] п[ам'яті] Генерал... Десь коло 1904 року прийшов до Краківця на судового ад'юнкта молодий суддя Осип Шухевич. Він вів при тамошньому суді карний відділ. Уже в перших часах свого урядування став він відомий з того, що в гострих, не раз може й невибагливих словах картав і сварив наших селян, які з усякими дрібними образами, чи непорозуміннями волочилися по судах (ті справи звали в судах "писківки"). Була це просто пошесть серед селян ходити по судах і шукати свого "рихту". Боровся з тою пошестю молодий суддя і одночасно виповів він війну яві, всяким покутним писарям, які по шинках за добрі гроші виготовляли скарги нашим дядькам. І справді мав він успіх, замилування волочитися по судах зразу значно змаліло, а покутні писарі декілька разів прикладно покарані залишили свої темні справи... Молодий суддя зразу теж приєднався до місцевого громадського життя. Увійшов до Виділів майже всіх товариств і брав активну участь в них. Особливо багато праці віддав він місцевому аматорському гурткові. Виступав сам на сцені і під час неприязности Тадзя Купчинського режисерував нові вистави. Разом з лікарем д-ром С. Полянським та другими зорганізували вони струнну оркестру при амат[орському] гуртку, в якій суддя грав на басі, а д-р Полянський на п'яні... Сіллю в оці молодого судді стало Товариство Стражи Огньовей в Краківці. Огнева сторожа була добре умундурована, мала добре пожежне приладдя і носила лискучі шоломи з польським орлом на чолі. Членами сторожі

майже в 100 відсотках були міщани Українці. Суддя вписався до сторожі, дав себе обрати командантом, і на наступних загальних зборах перевів зміну статуту на пожежничоруханкове товариство "Сокіл". Польський орел зник з шоломів, а на його місце прийшла сокільська відзнака... І в 1907 році, в домі цього примірного та патріотичного подружжя прийшов на світ сл[авної] п[ам'яті] Генерал, якого охрестили Роман-Тарас. Як сьогодні стоїть мені перед очима образ цієї дитини. Головка з яснорусявим кучерявим волоссям, великі допитливі очі, тоді блідо-голубої краски. Завжди, як пам'ятаю я, ходив він одягнений в дитячий моряцький одяг. Була це мовчалива дитина, яка лише своїми широко розкритими очима цікаво завжди розглядала своє оточення. Мовчалива либонь тому, що виростала та виховувалася без товариства других дітей-ровесників. Діти других інтелігентів у Краківці були значно старші віком за нього, так що малий Роман

Роман Шухевич, 1908 рік

[Шухевич] перебував переважно в товаристві старших»⁶. Процитовані уривки зі спогадів містять щонайменше три помилки: про те, що батько Романа Шухевича Йосип приїхав до Краківця 1904 року (насправді — 1907-го, а 1914 року переїхав до м. Кам'янка Струмилова — тепер Кам'янка-Бузька), про те, що Роман Шухевич народився у Краківці (а насправді — у Львові), а також про те, що при хрещенні йому дали друге ім'я — Тарас (про це нічого не вказано в метричній книзі, що зберігається у Львові).

З огляду на те, що в архівах не можна було перевірити точність викладеного Волюсянським матеріалу — адже в УРСР на цю тему було накладено табу, — ці факти почали мандрувати із видання у видання. Про те, наче Роман Шухевич народився 17 липня 1907 року у с. Краківці та мав друге ім'я Тарас писали, зокрема, ті, хто добре знав його та його родину: член «Пласту», громадський діяч і меценат Антін Івахнюк; діяч «Пласту» та ОУН, редактор, письменник Богдан Кравців; діяч «Просвіти» та викладач Академічної гімназії у Львові Степан Шах; провідний діяч «Пласту» та ОУН, поет, публіцист, науковець Володимир Янів та інші⁷. Вищеперелічені помилки вкралися також у наукову літературу та періодику. Зокрема, на них можна натрапити у працях Петра Мірчука⁸, Петра Содоля⁹, Миколи Литвина та Кіма Науменка¹⁰, в багатьох енциклопедіях, довідниках тощо. При цьому, у багатьох авторів дата народження Романа Шухевича подається по-різному: 11 травня, 30 травня, 30 червня та 17 липня 1907 року.

У 1997 році, перед відзначенням 90-річчя з дня народження Романа Шухевича, працівникам Державного архіву Львівської області та Центрального державного історичного архіву України у Львові вдалося віднайти у своїх фондах кілька документів, які дали змогу встановити точну дату та місце народження Романа Шухевича, а саме: 30 червня 1907 року у Львові. Дослідник Григорій Дем'ян¹¹ та діяч українського визвольного руху Петро Дужий¹² відразу почали поширювати нову інформацію. Однак на це болісно відреагували мешканці с. Краковець. Адже 24 серпня 1996 року вони урочисто відкрили у своєму селі пам'ятник Роману Шухевичу (скульптор П. Штаер, архітектори С. Лукашик, Л. Новосі-

Метрика рождених -- Liber parochia.													
1904		Місяць Mensis		ІМЕНА NOMINA		Полъ Sexus		Вѣкъ Aetas		Родители Parentes		Мѣсто Patris	
Date et lieu de naissance		Noms des parents		Nomen et conditio		Nomen et conditio		Nomen et conditio		Nomen et conditio		Nomen et conditio	
103	6.2.21 1904	46. let Lepka	1904	1	1	10	10	10	10	Josephus Thussial, militaris, filius M. Christi et Catharinae matris Polonicae. M. a filia Benite Cypriak et Mariae Davidowka.	Cecilia Marthya sacer Anastasia Praxan sacer Thophile curator.	Baphoni et confessor Joannes Davidowicz, Curator Polonica	
108	1.26.25 1904	25 Lepka	1904	1	1	1	1	1	1	Stanislaus Tronicki scholaris et Leonkambas filius Alexander et Jac. Alexandri Pogonowicz; Olga filia Martin Frohlich et Juliae Klaubi.	Josef Porzyniecki Kamilulo sacer Marek Katarzyna sacer Maryana episcopa parochus.	Baphoni et confessor Joannes Davidowicz, Curator Polonica	
109	30.26.26 1904	26 Lepka	1904	1	1	1	1	1	1	Sanctus Josephus Caro. staus bionimus Puczkowicz et Augustinae judae. filius Vladimiri et Thomae natus Lubowicz; Anna Eugenia filia A. R. Joanni Kockij et y. cast parochus Ohladow et Mariae matris Schymkowsky.	Wladyslaw Wladyslaw b.p. episcopus parochus parochus Maria Bronkowsky sacer	Baphoni et confessor A. R. Joanni Kockij parochus de Ohladow? de O. 1/2. 9. 1. 1904.	
110	23.28.28 1904	5. pl Lepka	1904	1	1	1	1	1	1	Anna Raster famula, de Polonica distributa Legationis sacerda, filia R. sacer Raster et hanc matris Werschota.	Anna Lippmann sacer sacer Catharina Romisch sacer Joanni sacer	Baphoni et confessor Joannes Davidowicz, Curator Polonica	

Документ 1. Сторінка з метричної книги Успенської церкви у Львові

П. с. І. 1. 2 зупинити

Мушевіч Ростислав пробіжний
васильчук

зр. 30. VI. 1907 Львів мешкоє: Собіщинська в.

Підручний	Примачий	Присягов	Служити			Морські
Цурковський Борис	12. XI. 910.	12. III. 1927	I.	II.	III.	
			1927			

Одностріє: Копельох, сорочка, шовк, подшито

Вступити в ряди: 6/1921. III. м. Львів

Варти:

Особливі стосунки:

Замітки: Найкращий з групи. Шляхем до
Возвращений, енергійний,

Документ 2. Реєстраційна картка члена 1-го пластового полку імені П. Сагайдачного у Львові

Curriculum vitae.

Нижче підписаний народився 30. червця 1907
 у Львові, до школи народних учнів у
 Каміонці Стрункової, а студія
 гімназичні від р. 1914 до 1925
 відбував у фізиці і в головному гімназії
 з руским язичком викладав у Львові
 Екзамен до ~~вступу~~ здавав в головному
 дирекції гімназії з яз. яз. яз. яз.
 у Львові. По матурі не ~~прое~~ ~~сав~~
 рік не ~~учився~~ ~~в~~ ~~школі~~ з ~~п~~ ~~р~~ ~~о~~ ~~в~~ ~~о~~ ~~д~~ ~~у~~
 великої хвороби оця і стезких матеріальних
 стамків.

Львів 14. вересня 1926

Roman Lushchewycz

"ЧОРНОМОРЦІ" 31

пластовий курінь ім. 10. КУРІНЬ У. У. С. П.
у ЛЬВОВІ. В

Число пор. в кур. (олівцем)		Ч. п. в гуртку (олівцем)	
Імя й назвище <i>Роман Шухевич</i>			
Гурток		Пл. імя:	
Діловодство (олівцем)			
Уроджений дня <i>30.12.1997</i>		Мешкає (олівцем) <i>Хмельницька 12</i>	
Заняття: <i>студ. мешк.</i>			
І С П И Т И			
Приняття	Поручили	Присягав	
		учасн.	розв. і скоб
дн	(назвиська)	гетьм. скоб	вмілості
Виказка		Відзнаки	Однострій (олівцем)
(число, коли провір.) (олівцем)		(які має?)	(в якому стані)
			<i>має</i>
Відзначення: (дата й степень)			
Кари: (дата й степень)			
Неоправдано опущені сходи, прогульки, тощо:			

Документ № 4. Реєстраційна картка члена 10-го куреня старших пластунів «Чорноморці» у Львові

лець). У районній газеті Яворівського району Львівської області «Яворівщина» постійно з'являлися публікації, як-от: «На честь 90-річчя славного земляка», «Роман Шухевич — символ боротьби та жертвності», «Зродився він великої години» та інші, в яких автори наголошували, що Роман Шухевич народився саме у Краківці. Для популяризації імені легендарного командира школа у Краківці отримала його ім'я, тут проводилися різноманітні спортивні змагання тощо.

Знаковим і переломним став 2007 рік, коли на державному рівні було вшановано пам'ять Романа Шухевича. Показовими стосовно цього стали Укази Президента України Віктора Ющенка № 420/2007 від 16 травня «Про відзначення 100-річчя від дня народження Романа Шухевича»¹³, № 965/2007 від 12 жовтня «Про присвоєння Романові Шухевичу звання Герой України»¹⁴, а також відкриття пам'ятної дошки на будинку у Львові, де народився Роман Шухевич.

Того ж року 28 січня у Калуші відбулася Святочна Академія, присвячена 65-й річниці створення УПА, 100-річчю з дня народження Романа Шухевича, дню народження Степана Бандери та річниці створення ОУН «Український націоналізм — історія і сучасність»; 10 лютого у Палаці мистецтв у Львові, за участі громадських діячів та провідних учених — презентація проекту «2007 — рік Романа Шухевича» та програми його реалізації; 25 травня у Львівському національному університеті імені Івана Франка було проведено наукову конференцію «Роман Шухевич — провідник українського визвольного руху»; 26 червня у Львівському державному університеті фізичної культури відбулося святкування 100-ліття від дня народження Головного Командира УПА Романа Шухевича; 30 листопада у Дрогобичі — всеукраїнська наукова конференція «Український націоналістичний рух 1920–50-х рр. на Прикарпатті в загальноукраїнському контексті» тощо. Крім цих заходів, світ побачило кілька брошур та книг про Романа Шухевича¹⁵. І

практично на більшості цих заходів йшлося про те, що Роман Шухевич народився-таки 30 червня 1907 року у Львові.

Однак у буклеті, який профінансувала Яворівська районна рада та Яворівська районна держадміністрація про Романа Шухевича, все ж написали, між іншим, таке: «Визначний діяч національно-визвольних змагань, головнокомандувач УПА, генерал-хорунжий Роман Шухевич народився 30 червня 1907 року в сім'ї громадського діяча Яворівщини, краковецького судді Осипа Шухевича та Емілії із Стоцьких. Хрещений і миропомазаний 26 липня 1907 року у Львові в Святоуспенській церкві»¹⁶. Автори-укладачі цього видання «випадково забули» написати, що Роман Шухевич народився саме у Львові.

З огляду на такий стан справ, у цій статті публікуються чотири документи, які зберігаються в Центральному державному історичному архіві України у Львові (№ 1, 2, 4) та Державному архіві Львівської області (№ 3). Документ № 1 (витяг із метричної книги Успенської церкви у Львові про народження та хрещення Романа Шухевича, датований 26 липня 1907 року); документ № 2 (реєстраційна картка Романа Шухевича — члена 1-го пластового полку імені П. Сагайдачного у Львові — без датування, орієнтовно 1921 року); документ № 3 (життєпис Романа Шухевича, поданий при вступі у Львівську політехніку, від 14 вересня 1926 року); документ № 4 (реєстраційна картка Романа Шухевича — члена 10-го куреня старших пластунів «Чорноморці» у Львові — без датування, орієнтовно 1929 року). Документ № 1 написаний латинською мовою із вкрапленням української, № 2 і 4 — українською, а № 3 — польською.

Документи публікуються за правилами археографії при збереженні їх лексичних і орфографічних особливостей. Розшифровані скорочення та відсутні слова у тексті позначені квадратними дужками. Окрім перекладів українською мовою, подано фотокопії оригіналів.

Отже, панове, до джерел...

Документ № 1**Витяг із метричної книги Успенської церкви у Львові про народження та хрещення Романа Шухевича¹⁷**

26 липня 1907 р.

[...]
 1907 р. Запис № 109.
 Народжений 30 червня 1907 року.
 Хрещений і миропомазаний 26 липня.
 Номер будинку, де народився: вул[иця] Святого Войтіха, 2¹⁸.
 Ім'я — Роман, віросповідання — греко-католик, хлопець законороджений.
 Повитуха: Текля Скварок, що замешкала на вул[иці] Малецького, 5¹⁹.
 Хрестив і миропомазав священик Іван Стоцький, парох з Оглядова²⁰.
 Батько — Йосип-Ярослав Шухевич, цісарсько-королівський юридичний радник, син Володимира і Герміни з дому Любович.
 Мати — пані Євгенія, дочка греко-католицького священика Івана Стоцького, пароха в Оглядові, і Марії з дому Авдиківської.
 Хрещені батьки: Володимир Шухевич — професор школи реальної і Марія Стоцька, жінка греко-католицького пароха в Оглядові.
 [...]

*ЦДДА України у Львові. — Ф. 201. — Оп. 4а. — Спр. 6824. — Арк. 105.
 Мова латинська, українська. — Переклад з латинської. —
 Оригінал. — Рукопис. — Чорнило.*

Документ № 2**Реєстраційна картка Романа Шухевича — члена 1-го пластового полку імені П. Сагайдачного у Львові**

[1921 р.]

П с[отня] І ч[ета] 2 гурток
 Шухевич Роман містопровідник²¹
 ур[оджений] 30.VI.1907 [р.] Львів мешкає: Собіщина 7²².

Поручений	Принятий	Присягав	Іспити	Почесні
Цурковський [Ярослав] Баран [Роман]	12.XI.[1]920 [р.]	12.III.1921 [р.]	I. [] II. [] III. [] 17/2.[1]921 [р.]	

Однострій: капелюх, сорочка, пояс, палиця²³
 Відзначення: 9/VI.1921 [р.] III пл[астове] відзн[ачення];
 Кари:
 Опущені сходи:
 Замітки: найліпший з гуртка, честолюбивий, воевничий²⁴, енергічний.

*ЦДДА України у Львові. — Ф. 389. — Оп. 1. — Спр. 315. — Арк. 103.
 Мова українська. — Оригінал. — Рукопис. — Чорнило. — Олівець.*

Документ № 3**Життєпис Романа Шухевича, поданий при вступі у Львівську політехніку**

14 вересня 1926 р.

Життєпис

Нижче підписаний народився 30 червня 1907 р. у Львові, до народних шкіл ходив у Кам'янці Струмиловій²⁵, а гімназійні студії від 1917 р. до 1925 р. відвідував у філії і в головній гімназії з українською мовою викладання у Львові. Екзамен зрілості здавав у головному гімназійному закладі з українською мовою навчання у Львові. Після матури протягом цілого року не відвідував жодного освітнього закладу через важке захворювання батька і скрутне матеріальне становище.

Львів, 14 вересня 1926 р.

/Роман Шухевич/

ДАЛО. — Ф. 27. — Оп. 5. — Спр. 18001. — Арк. 5.
Мова польська. — Переклад з польської мови. — Оригінал. — Рукопис. — Чорнило.

Документ № 4**Реєстраційна картка Романа Шухевича — члена 10-го куреня старших пластунів «Чорноморці» у Львові²⁶**

[1929 р.]

Прямокутна печатка із написом: «Чорноморці» 10. курінь У.У.С.П. у Львові
ПЛАСТОВИЙ КУРІНЬ ІМ[ЕНІ].....В.....

Число пор[ядкове] в кур[ені] (олівцем)							
Ч[исло] п[орядкове] в гуртку (олівцем)							
Імя й назвище Роман Шухевич 27							
Гурток				Пл[астове] імя:			
Діловодство (олівцем)							
Уроджений дня 30/VI.1907 [р.] 28				Мешкає (олівцем) Косинерська 1829			
Принятий	Поручили	Присягав	ІСПИТИ				
дн[я]	(назвиська)		учасн[ик]	розв[ідник]	скоб	гетьм[анський] скоб	вмілости
Виказка		Відзнаки		Однострій (олівцем)			
(число, коли провір[ено]) (олівцем)		(які має?)		(в якому стані) не має 30			
Відзначення: (дата й степень)							
Кари: (дата й степень)							
Неоправдано опущені сходи́ни, прогу́лки тощо:							

ЦДІА України у Львові. — Ф. 389. — Оп. 1. — Спр. 858. — Арк. 31–31 зв.
Мова українська. — Оригінал. — Машинопис. — Рукопис. — Чорнило.

Примітки

- ¹ Див., напр.: Роман Шухевич — людина з легенди. Бібліографічний покажчик / Укладач Р. Я. Лойко. — Тернопіль, 2007. — 17 с.; Роман Шухевич: «Це був наказ мого серця!». Бібліографічний покажчик / Уклали В. Чупрова, Л. Оленіч. — Тернопіль, 2007. — 144 с.
- ² Шах С. Між Сяном і Дунайцем. Спомин. — Мюнхен: Християнський Голос, 1960. — Ч. 1. — С. 216; Українська державна чоловіча гімназія у Перемишлі. 1895–1995 / Упорядник І. Гнаткевич. — Дрогобич: Відродження, 1995. — С. 122.
- ³ Байдович С. [Волосянський Омелян-Семен]. Краковець, місце народження Т. Чупринки // Америка. — Філадельфія, 1951. — Ч. 12, 13, 14. — 18, 22, 23 січня.
- ⁴ Псевдо Романа Шухевича.
- ⁵ Тепер село Яворівського р-ну Львівської обл.
- ⁶ Байдович С. [Волосянський Омелян-Семен]. Краковець... Івахнюк А. Роман-Тарас Шухевич // Пластовий Шлях. Орган пластової думки. — Мюнхен, 1951. — Серпень. — Ч. 5. — С. 36–40; Кравців Б. Людина і вояк. В другу річницю смерті сл. п. Романа Шухевича-Чупринки. — Нью-Йорк: Головна Управа Організації Оборони Чотирьох Свобід України, 1952. — 32 с.; Кравців Б. Роман Шухевич — пластун. В 3-тю річницю смерті сл. п. ген. Шухевича-Чупринки // Молоде Життя. Пластовий журнал. — 1953. — Березень–квітень. — Ч. 2 (110). — С. 2–3; Шах С. Роман Шухевич — символ незламності (Спомин) // Генерал Роман Шухевич (Дві дбповіді). — [Мюнхен]: Закордонні частини Організації Українських Націоналістів, 1966. — С. 5–60 (Бібліотека Українського Підпільника); Янів В. Шухевич Роман // Енциклопедія українознавства. Словникова частина / Головний редактор Володимир Кубійович. — Париж–Нью-Йорк: Молоде Життя, 1984. — Т. 10. — С. 3908–3909 та ін.
- ⁸ Мірчук П. Роман Шухевич (Ген. Тарас Чупринка). Командир армії безсмертних. — Нью-Йорк–Торонто–Лондон, 1970. — С. 13; Mirchuk P. Against the invaders. Taras Chuprynka - Roman Shuhevych Commander-in-Chief of the URA. — New York, 1997. — Р. 1.
- ⁹ Содоль П. Українська Повстанча Армія, 1943–1949. — Нью-Йорк, 1994. — С. 133.
- ¹⁰ Литвин М., Науменко К. Збройні сили України першої половини ХХ ст. Генерали і адмірالی. — Львів–Харків, 2007. — С. 215.
- ¹¹ Дем'ян Г. Український народ про генерала Романа Шухевича – Тараса Чупринку // Шлях Перемоги. — 1997. — 17 липня. — Ч. 29–30 (2255–2256). — С. 9.
- ¹² Дужий П. Роман Шухевич — політик, воїн, громадянин. — Львів: Галицька Видавнича спілка, 1998. — С. 48.
- ¹³ Див.: <http://www.president.gov.ua/documents/6146.html>.
- ¹⁴ Див.: <http://www.president.gov.ua/documents/6808.html>.
- ¹⁵ Див., напр.: Роман Шухевич — пластун. Юнацькі та молоді роки Головного Командира Української Повстанської Армії / Упор. Андрій Сова. — Київ–Львів–Івано-Франківськ, 2007. — 168 с.; Літопис Української Повстанської Армії. Нова серія. — Київ–Торонто: Літопис УПА, 2007. — Т. 10: Життя і боротьба генерала «Тараса Чупринки» (1907–1950). Документи і матеріали / Упор. С. Богунів, В. Даниленко, А. Кентій, С. Кокін та ін. — 832 с.; Прус В. Роман Шухевич і Радехівщина. — Львів, 2007. — 56 с.; Микоцький Ю. Як упав головний командир УПА генерал-хорунжий Роман Шухевич — «Тарас Чупринка». Різні версії і найбільш ймовірна (До 100-ліття від дня народження). — Львів, 2007. — 270 с.; Посівнич М. Нескорений Командир. — Торонто–Львів, 2007. — 64 с.; Посівнич М. Роман Шухевич. — Київ, 2007. — 64 с.; Посівнич М. Нескорений Командир. — Торонто–Львів, 2008. — 80 с. та ін.
- ¹⁶ Роман Шухевич (Тарас Чупринка) Головнокомандувач УПА. 100 років з дня народження. — Яворів, 2007. — 2 с.
- ¹⁷ На документі примітка: «выдано 23/6.1917. ч. 1020; [выдано] 13/11.1909. ч. 1083». У документі курсивом виділено слова, написані українською мовою.
- ¹⁸ Тепер вул. О. Довбуша.
- ¹⁹ Тепер вул. Д. Григоровича.
- ²⁰ Тепер село Радехівського району Львівської обл.
- ²¹ Слово закреслене, над ним простим олівцем написано: провідник.
- ²² Тепер вул. Барвінських.
- ²³ Слова «капелюх, сорочка, пояс, палиця» написані олівцем.
- ²⁴ Слова «найліпший з гуртка, честолобивий, воевничий» написані олівцем.
- ²⁵ Тепер м. Кам'янка-Бузька — районний центр Львівської обл.
- ²⁶ Картка завірена курінною печаткою, на якій містилася легенда: «ЧОРНОМОРЦІ» 10. КУРІНЬ У. У. С. П. У ЛЬВОВІ.
- ²⁷ Два слова написані чорнилом.
- ²⁸ Дата написана чорнилом.
- ²⁹ Вулиця написана олівцем. Косинерська — тепер вул. І. Карпинця.
- ³⁰ Обидва слова написані олівцем, слово «не» затерте.